onsburo

Adviesnota

Consequenties 0-tarief T-afval milieupark Beesel

Gemeente Beesel
Gewoon anders

BETREFT	**uitvoering bijstelling afvalinzameling** **onderdeel 'Consequenties 0-tarief T-afval milieupark Beesel'**
IN OPDRACHT VAN	**gemeente Beesel** **mevrouw M. Gommans-Janssen**
OPGESTELD DOOR	**onsburo** **Ellen Logtens** **ellen@onsburo.eu**
DATUM	**16 augustus 2017**

1. Aanleiding

Gemeente Beesel heeft de ambitie om in 2025 nog maximaal 30 kilogram restafval per inwoner in te zamelen. Dit staat beschreven in het Publiek Kader Huishoudelijk afval 2025. Hiervoor gaat de gemeente haar afvalinzameling aanpassen. Dit rapport gaat in op de bijdrage die het beter scheiden van tuinafval kan leveren aan de vermindering van de hoeveelheid restafval en op de mogelijkheden die de gemeente daartoe heeft. Op verzoek van de raad onderzoeken we in ieder geval het hanteren van een nultarief voor deze grondstofstroom op het milieupark. De onderzoeksvragen zijn:

Milieurendement
1. Met hoeveel kilogram per inwoner per jaar kan de hoeveelheid restafval dalen als tuinafval beter wordt gescheiden?
2. In hoeverre kan een nultarief voor tuinafval op het milieupark bijdragen aan de daling van het restafval?

Financieel rendement
3. Wat zijn de praktische en financiële consequenties van een nultarief voor tuinafval op het milieupark?

Overige
4. Zijn er nog andere opties om het tuinafval beter te scheiden?

2. Huidige situatie

2.1 Wat verstaan we onder tuinafval?

Tuinafval, of kortweg T-afval, valt te onderscheiden in fijn en grof T-afval. Fijn T-afval is tuinafval dat in een groene container of emmer past en vooral bestaat uit bladeren, gras, kleine kamer- en tuinplanten en/of kleine takken. Grof T-afval is tuinafval dat niet in een groene container of emmer past en vooral bestaat uit grof snoeiafval zoals grote takken, boomstammen en grote struiken.

2.2 Huidige inzamelmethodiek

In Beesel hebben de inwoners de volgende mogelijkheden om hun fijn en grof T-afval kwijt te raken:

- Door de gemeente aangeboden middelen en voorzieningen die daarvoor bedoeld zijn: de groene container, emmer of verzamelcontainer voor fijn tuinafval en het milieupark voor grof tuinafval.
- Door de gemeente aangeboden middelen die daarvoor niet bedoeld zijn: de grijze container, emmer of verzamelcontainer en de grof restafval container op het milieupark.
- Door particuliere ondernemers aangeboden mogelijkheden voor zowel fijn al grof tuinafval.

Fijn T-afval

Voor fijn T-afval hebben inwoners de beschikking over een (groene) 25-liter emmer, een 60-liter, 140-liter of 240-liter container die zij iedere twee weken kunnen aanbieden. Zij betalen hiervoor een tarief per lediging, afhankelijk van het volume inzamelmiddel. De tarieven voor 2017 bedragen:

25 liter emmer:	€ 0,60
Container 60 liter:	€ 1,40
Container 140 liter:	€ 3,25
Container 240 liter:	€ 5,50

Bewoners van Bösdael en sommige bewoners van hoog- en stapelbouw in het centrum van Reuver maken gebruik van ondergrondse verzamelcontainers voor GFT-afval. Zij betalen afhankelijk van de grootte van de inworpopening € 0,45 (20 liter) of € 0,95 (40 liter) per inworp.

Uitgaande van een soortelijk gewicht van 0,287 kg/liter[1] kost het aanbieden van fijn tuinafval via emmer of container een huishouden dus ongeveer € 0,08 per kilogram.

De huishoudens hebben voor restafval de beschikking over een (grijze) 25-liter emmer, een 60-liter, 140-liter of 240-liter container die zij iedere twee weken kunnen aanbieden. Zij betalen hiervoor hetzelfde tarief per lediging als voor de groene emmer of container.

Fijn tuinafval kan ook aangeboden worden bij een van de particuliere ondernemers (zie hieronder bij grof T-afval).

Grof T-afval

Grof T-afval kunnen de inwoners van Beesel brengen naar het milieupark aan de Nijverheidsweg 11 in Reuver. Dit milieupark is geopend op woensdag (15.00u tot 17.30u) en op zaterdag (09.00u tot 12.00u). Voor het brengen van tuinafval betalen de inwoners € 0,15 per kilo met een minimumtarief van € 1,50 per bezoek[2]. Het gewicht wordt gemeten door middel van een weegbrug. Voor het milieupark is geen milieupasje vereist, wel een geldig legitimatiebewijs.

Voor het aanbieden van grof restafval op het milieupark geldt hetzelfde tarief als voor grof tuinafval.

Foto 1: Milieupark Beesel

Grof, maar ook fijn T-afval kunnen inwoners van de gemeente ook aanbieden bij particuliere ondernemers binnen de gemeente Beesel:

- Bij Muysers Potgrond betalen inwoners € 5,- per 100 kg ofwel € 0,05 per kilo (dat is ca. 30% van het tarief van het milieupark). Deze locatie is alle werkdagen van 7.30 uur tot 17.00 uur en zaterdagmorgen van 8.30 uur tot 12.00 uur geopend.
- Bij WiJo betalen inwoners € 10,- voor een aanhangwagen enkelasser (dat is ongeveer 2 m^3). Omgerekend komt dat neer op € 0,016 per kilo[3]. Dat is 10% van het tarief van het milieupark. Deze locatie is alle werkdagen van 7.30 uur tot 17.15 uur en zaterdagmorgen van 7.30 uur tot 12.00 uur geopend.

---

1 Op basis van de ingezamelde hoeveelheid GFT en het aantal ledigingen van de groene emmers en containers in 2015.

2 Dat het aanbiedingstarief op de milieustraat hoger is, valt te rechtvaardigen vanuit milieuoogpunt: door het zo veel mogelijk sturen van de T-stroom via de groene container en emmer worden particuliere en daarmee minder milieu-efficiënte ritjes voorkomen.

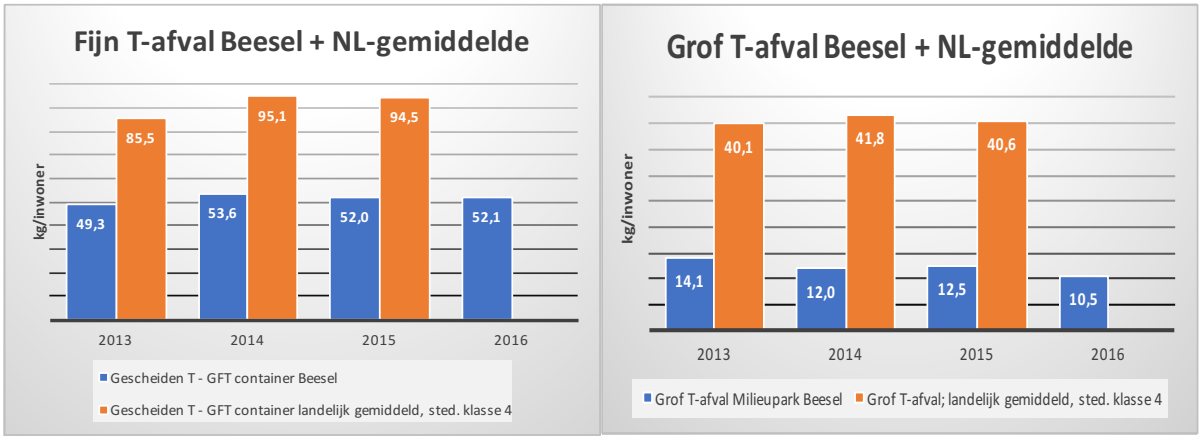
3 Soortelijk gewicht tuinafval: 300 kg/m^3 (bron: Stimular).

- Bij Reinders van Rijswick betalen inwoners € 5,- voor een aanhangwagen enkelasser. Omgerekend een tarief van € 0,008 per kilo, dat is maar 5% van het tarief van het milieupark. Deze locatie is alle werkdagen van 8.00 tot 18.00 uur en op zaterdag van 8.00 tot 17.00 uur geopend.

2.3 Huidige inzamelresultaten

Ingezamelde hoeveelheid T-afval door of namens de gemeente

In onderstaande grafieken staan de ingezamelde hoeveelheden fijn en grof T-afval door of namens de gemeente Beesel in de periode 2013 tot en met 2016. De hoeveelheden zijn weergegeven in kilogram per inwoner per jaar en afgezet tegen de gemiddelde hoeveelheid gescheiden ingezameld T-afval in Nederland bij gemeenten in stedelijksheidsklasse 4 (Bron: CBS) [4]. Hierbij is uitgegaan van de aanname dat 80% van het gescheiden ingezamelde GFT-afval bestaat uit de T-fractie[5].

Grafiek 1 en 2: Ingezamelde hoeveelheid fijn T-afval via GFT-container en grof T-afval via het milieupark in Beesel afgezet tegen het Nederlandse gemiddelde (stedelijkheidsklasse 4) in kg/inwoner/jaar

Uit grafiek 1 valt op te maken dat in Beesel gemiddeld circa 52 kilogram fijn T-afval per inwoner per jaar gescheiden aan huis wordt ingezameld. Dat is beduidend minder dan in vergelijkbare gemeenten (gemiddeld circa 92 kg/inwoner/jaar). Grafiek 2 laat zien dat in Beesel gemiddeld over de laatste jaren circa 12 kilogram grof T-afval per inwoner per jaar wordt ingezameld via het milieupark. Ook dat is beduidend minder dan in de vergelijkbare gemeenten (circa 41 kilogram per inwoner per jaar).

Tot 2016 hadden de inwoners de mogelijkheid hun grof T-afval aan huis te laten versnipperen. In het laatste jaar van die service ging het om 100 m3 per ofwel 30 ton. Dat is 2 á 3 kilogram per inwoner per jaar. Het stoppen van deze huis-aan-huis versnippering heeft niet geleid tot meer grof T-afval op het milieupark. Sterker nog, de hoeveelheid op het milieupark is in 2016 gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar.

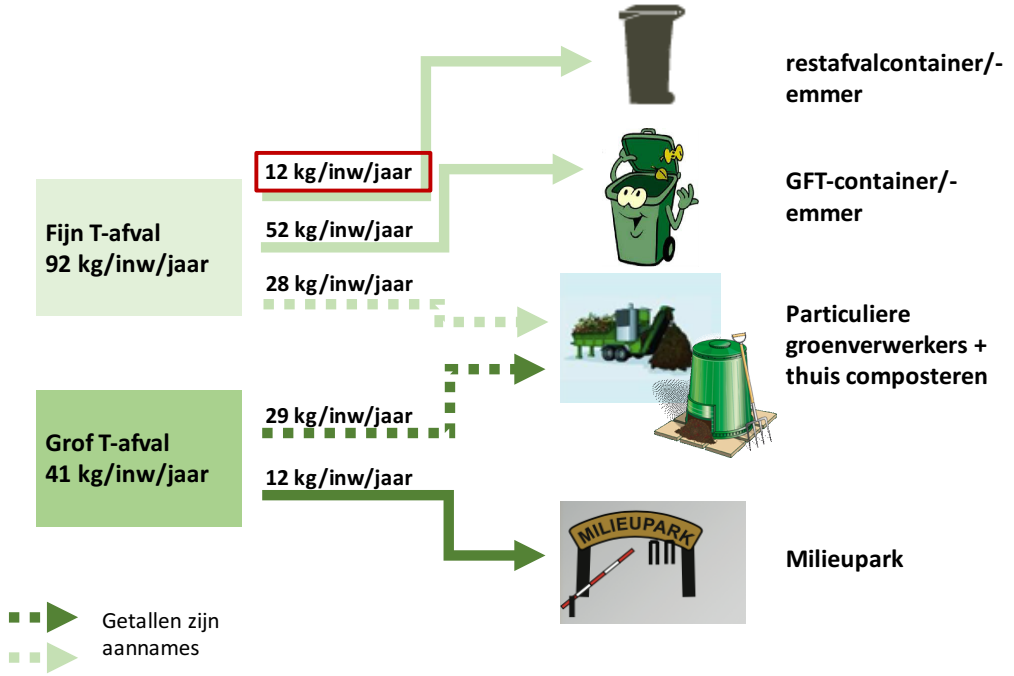
Potentiële hoeveelheid T-afval

Uit de sorteeranalyses van het huis-aan-huis ingezamelde fijn huishoudelijk restafval in de periode 2013 – 2016 blijkt dat circa 11% van dit afval nog bestaat uit fijn T-afval. Dat komt neer op 12 kilogram per inwoner per jaar. Uit een schouw van op het milieupark ingezamelde grof huishoudelijk restafval blijkt dat daarin geen noemenswaardige hoeveelheid grof T-afval aanwezig is.
Indien in Beesel het T-afval dat nu via het fijn en grof huishoudelijk restafval verdwijnt volledig gescheiden zou worden aangeboden, stijgt de hoeveelheid fijn T-afval naar 64 kilogram per inwoner per jaar. Dit is nog steeds

[4] De CBS-gegevens over 2016 zijn nog niet bekend.
[5] Bron: Vereniging Afvalbedrijven, maart 2016.

beduidend minder dan in vergelijkbare gemeenten. De hoeveelheid grof T-afval blijft 12 kilogram per inwoner per jaar en ook dat is beduidend minder dan in vergelijkbare gemeenten.

Mogelijk wordt in Beesel een deel van het potentiële fijn en grof T-afval thuis gecomposteerd dan wel afgevoerd naar de particuliere groenverwerkers (beide opties zijn goedkoper). In dit rapport gaan we uit van een potentiële hoeveelheid T-afval in Beesel van 92 kilogram fijn en 41 kilogram grof T-afval per inwoner per jaar. Deze getallen baseren we op de gemiddelde hoeveelheid gescheiden ingezameld T-afval in vergelijkbare gemeenten. In een plaatje ziet dat er als volgt uit:

Figuur 1: Huidige inzamelroutes en – hoeveelheden van vrijkomend fijn + grof T-afval in Beesel[6]

2.4 Antwoord op onderzoeksvragen 1 en 2

De onderzoeksvragen 1 en 2 zijn:

1. Met hoeveel kilogram per inwoner per jaar kan de hoeveelheid restafval dalen als tuinafval beter wordt gescheiden?
2. In hoeverre kan een nultarief voor tuinafval op het milieupark bijdrage aan de daling van het restafval?

Ad 1. Uit bovenstaande blijkt dat de totale hoeveelheid T-afval dat via het restafval wordt aangeboden circa 12 kilogram per inwoner per jaar bedraagt. Dat is dan ook de hoeveelheid waarmee de hoeveelheid restafval kan dalen als het T-afval beter wordt gescheiden. NB: deze 12 kg bevindt zich volledig in het fijn restafval.

Ad. 2 Het T-afval dat nog beter gescheiden kan worden betreft dus alleen fijn T-afval en bevindt zich in de grijze container of emmer. Een nultarief voor grof T-afval op het milieupark zal niet bijdragen aan het beter scheiden van het fijn T-afval. Wel bestaat de kans dat fijn T-afval dat nu al gescheiden wordt aangeboden via de groene container of emmer en particuliere groenverwerkers, zijn weg gaat vinden naar het milieupark. Dit leidt tot hogere kosten, maar niet tot minder restafval. In onderstaand hoofdstuk wordt hier nader op ingegaan.

[6] Hoeveelheid vrijkomend fijn + grof T-afval is gebaseerd op gemiddelde hoeveelheden die in vergelijkbare gemeenten worden ingezameld.

3. Consequenties nultarief T-afval op milieupark

Ondanks dat een nultarief voor T-afval op het milieupark niet zal leiden tot minder restafval, wordt op verzoek van de gemeenteraad in dit hoofdstuk antwoord gegeven op de derde onderzoeksvraag: Wat zijn de praktische en financiële consequenties van een nultarief voor tuinafval op het milieupark?

3.1 Aannames

Voor het in kaart brengen van deze consequenties gaan we uit van het onderstaande.

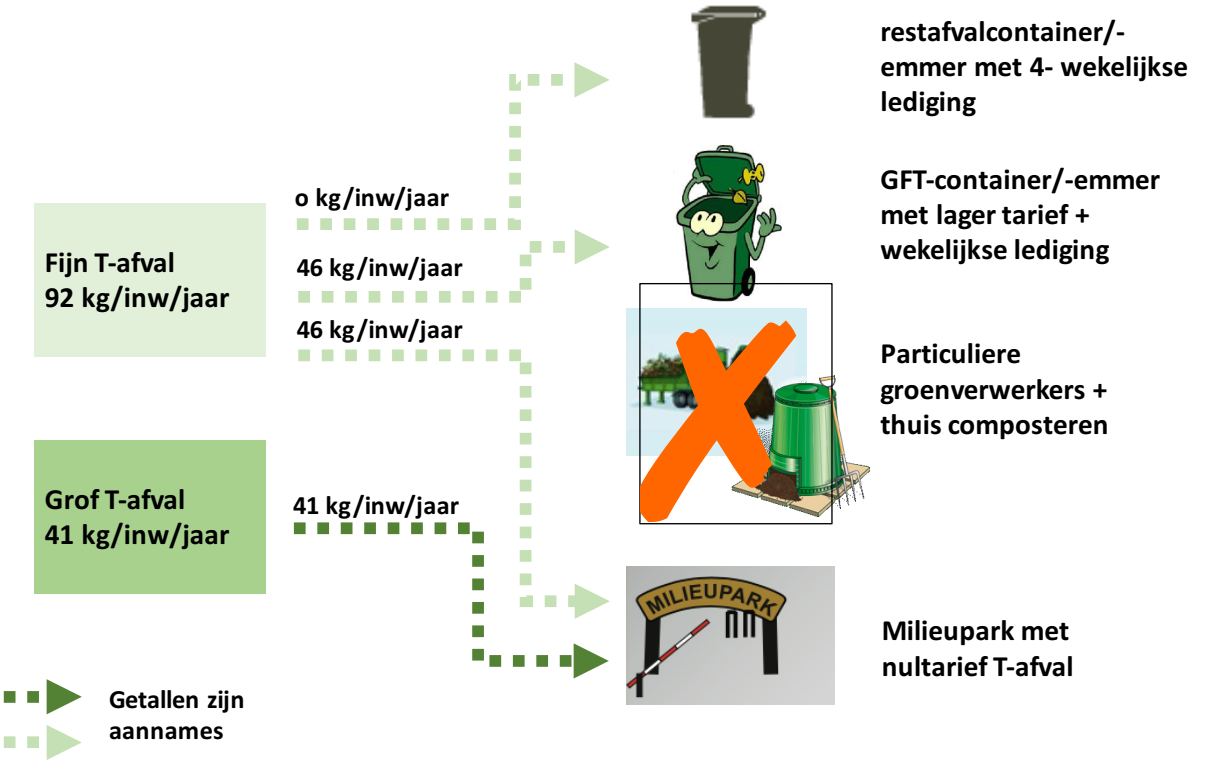
Fijn T-afval

Bij een nultarief voor T-afval op het milieupark, is het voor de inwoners financieel interessant het fijn T-afval op het milieupark aan te bieden en niet via de groene container of emmer (ook niet bij lagere tarieven per 1 januari 2018), niet bij particuliere groenverwerkers en ook niet via het restafval. Wij hanteren onderstaand de aanname dat 50% van het vrijkomende fijn T-afval door inwoners naar het milieupark wordt gebracht vanwege dit financiële voordeel. De overige 50% zal aangeboden worden via de GFT-container of emmer. Deze wordt per 1 januari 2018 immers wekelijks geleegd tegen een laag tarief dat in lijn ligt met het tarief van de groenverwerkers.

Grof T-afval

De potentiële hoeveelheid vrijkomend grof T-afval wordt volledig aangeboden op het milieupark, aangezien dit het meest voordelig is voor de inwoner.

In een plaatje ziet dit er als volgt uit:

Figuur 2: 50/50 scenario bij nultarief voor T-afval op milieupark

Bovenstaand scenario betekent dat:

- De hoeveelheid aangeboden T-afval op het milieupark explosief zal stijgen van 12 kg/inw/jaar naar 87 kg/inw/jaar (dat is 46 kg/inw/jaar fijn T-afval en 41 kg/inw/jaar grof T-afval).
- De inzameling van fijn T-afval inefficiënt plaatsvindt omdat een groot deel daarvan door middel van particuliere ritjes van inwoners naar het milieupark wordt gebracht. Vanuit milieuoogpunt (CO2-uitstoot) is het beter dat dit ingezameld wordt via de reguliere inzamelroute van de groene container en emmer.
- Zowel fijn als grof T-afval niet meer wordt aangeboden bij particuliere groenverwerkers.

3.2 Praktische consequenties

De toename van de hoeveelheid T-afval op het milieupark als gevolg van het nultarief, vraagt om een aantal praktische aanpassingen.

1. Opslagcapaciteit voor het T-afval op het milieupark afstemmen op aanbod.

In bovenstaand scenario zal bij een nultarief voor T-afval jaarlijks circa 1.166 ton T-afval (13.403 inwoners * 87 kg/inw/jaar) worden aangeboden op het milieupark. In volume hebben we het dan over circa 3.887 m^3 [7]. Rekening houdend met de openingstijden van het milieupark (104 dagdelen per jaar) en aanlevering van T-afval in met name het groei- en snoeiseizoen maart tot en met oktober, zal de opslagcapaciteit 56 m^3 per dagdeel moeten bedragen[8]. Hier komt bij dat ook de Buitendienst jaarlijks in het snoeiseizoen zo'n 1.500 m^3 (450 ton) groenafval aanlevert op het milieupark. Dit is 22 m^3 per dagdeel, uitgaande van aanlevering tijdens de openingstijden van het milieupark. Daarmee komt de totale benodigde opslagcapaciteit voor het T-afval uit op gemiddeld 78 m^3 per dagdeel. De huidige opslagcapaciteit voor het T-afval ramen wij op 60 tot 80 m3. Op de huidige plek kunnen –2 containers van 20 tot 30 m3 achter elkaar geplaatst worden. Indien het T-afval los gestort wordt is het beschikbare volume nog iets groter, naar schatting 80 m^3. Op basis van bovenstaand scenario is de huidige opslagcapaciteit voor T-afval op het milieupark net voldoende voor het gemiddelde aanbod per dagdeel. Echter, mochten er pieken plaatsvinden in het aanbod of gemiddeld meer worden aangeboden dan nu aangenomen, dan zal de capaciteit onvoldoende zijn.

Foto 2: Huidige opslag T-afval Milieupark

[7] Soortelijk gewicht tuinafval: 300 kg/m^3 (bron: Stimular).

[8] 3.887 m3:(8/12*104 dagdelen)

2. Routering is aangepast op nultarief voor T-afval

De locatie voor het storten van het T-afval ligt nu op de betaalde route achter de weegbrug. Wanneer een nultarief wordt gehanteerd voor het T-afval, zal de routering aangepast moeten worden. Wij zien echter binnen de huidige opzet van het milieupark geen mogelijkheden om de routering en/of de locatie voor het lossen van het T-afval zodanig aan te passen dat bezoekers eenvoudig de betaalde route kunnen omzeilen, de doorstroom wordt gewaarborgd en/of de opslagruimte voldoende is. Een mogelijkheid zou kunnen zijn om een extra dagdeel open te zijn voor alleen het brengen van T-afval. Inwoners kunnen dan het milieupark op - zonder te betalen - voor alleen het storten van T-afval. Dit heeft wel consequenties voor de personeelslasten. Tijdens dit extra dagdeel zal een personeelslid aanwezig moeten zijn voor toezicht. Ook komt het de gebruiksvriendelijkheid van het milieupark niet ten goede. Er kan bij inwoners verwarring ontstaan over wanneer ze, wel of niet gratis, welk afval kwijt kunnen op het milieupark.

3.3 Financiële consequenties

Een nultarief voor T-afval op het milieupark heeft niet alleen praktische maar ook financiële gevolgen. De kosten voor het inzamelen en verwerken van het T-afval op het milieupark worden immers niet meer (gedeeltelijk) gedekt door een poorttarief. In onderstaande tabel staan voor het 50/50 scenario de financiële gevolgen met betrekking tot de verwerkingskosten. Daarnaast zijn er ook financiële consequenties voor de personeelslasten (extra dagdeel open) en het vergroten van de opslagcapaciteit, mocht het aanbod groter zijn dan nu aangenomen. De extra personeelslasten bij openstelling van een extra dagdeel per week bedragen circa € 6.448,- (52 dagdelen * 4 uur * € 31/uur) per jaar. De extra kapitaalslasten voor eventueel het vergroten van de opslagcapaciteit, vragen om nader onderzoek.

	Hoeveelheid	Kosten		Opbrengst		Kosten minus opbrengst
	Kg/jaar	Verwerkings-kosten per kg (excl. btw)	Totaal per jaar	Poorttarief per kg	Totaal per jaar	Totaal per jaar
Huidige situatie 2016	141.200	€ 0,017	€ 2.400	€ 0,15	€ 21.180	€ - 18.780
50/50 scenario nultarief T-afval	1.166.000	€ 0,017	€ 19.822	€ -	€ -	€ 19.822
Verschil						**€ 38.602**

Tabel 1: Financiële gevolgen 50/50 scenario nultarief T-afval op milieupark voor (dekking van) de verwerkingskosten T-afval

De extra kosten in geval van het 50/50 scenario bedragen minimaal € 45.050,- (€ 38.602 voor wat betreft de verwerkingskosten + € 6.448,- aan extra personeelskosten bij de extra openstelling van een dagdeel per week) per jaar. Indien de gemeente dit bedrag wil dekken door de inkomsten van het vast tarief afvalstoffenheffing, zal deze minimaal met € 7,76 verhoogd moeten worden.

Mocht echter het aanbod groter zijn dan het geschetste 50/50 scenario dan zal dit leiden tot nog hogere kosten voor de gemeente. In het worst case scenario (100% aanbod van fijn T-afval op milieupark) bedragen de extra kosten minimaal € 55.539,- (€ 49.091 + € 6.448,-) per jaar. Het vast tarief afvalstoffenheffing zal dan met minimaal met € 9,56 verhoogd moeten worden.

4. Alternatieve opties

In dit hoofdstuk geven wij antwoord op de vierde en laatste onderzoeksvraag: Zijn er nog andere opties om het tuinafval beter te scheiden?

Uit voorgaande hoofdstukken blijkt dat maatregelen voor het beter scheiden van T-afval gericht zouden moeten zijn op het fijn T-afval en niet op het grof T-afval. Een deel van het fijn T-afval (12 kilogram per inwoner per jaar) belandt immers nog steeds in de grijze container of emmer. Terwijl grof T-afval niet wordt aangetroffen in het grof restafval. Onderzoek naar andere opties voor het beter scheiden van grof T-afval, hebben naar onze mening dan ook geen toegevoegde waarde. Ook adviseren wij geen nultarief in te stellen voor het T-afval op het milieupark. Het heeft geen toegevoegde waarde omdat het niet zal leiden tot minder restafval. Daarbij heeft het praktische en financiële gevolgen die zeer ongewenst zijn. De particuliere groenverwerkers zullen geen T-afval meer ontvangen en de gemeente zal substantieel meer kosten hebben waardoor het vast tarief afvalstoffenheffing omhoog moet.

Het beter scheiden van het fijn T-afval kan bereikt worden door de voorgenomen verlaging van het ledigingstarief van de groene container en emmer (financiële prikkel) en de wekelijkse lediging (serviceprikkel). Dit stimuleert inwoners het fijn T-afval nog beter te scheiden. Wij adviseren dan ook deze wijziging in de inzameling goed te monitoren op het gewenste effect.

5. Conclusie en advies

Op basis van de beantwoording van de vier onderzoeksvragen:

1. Met hoeveel kilogram per inwoner per jaar kan de hoeveelheid restafval dalen als tuinafval beter wordt gescheiden?
   → Het gaat weliswaar om 12 kg tuinafval, maar dit betreft alleen fijn tuinafval, dat nu via de grijze container of emmer wordt aangeboden.
2. In hoeverre kan een nultarief voor tuinafval op het milieupark bijdragen aan de daling van het restafval?
   → Een nultarief voor grof tuinafval op de milieustraat heeft geen effect op het scheiden van dit fijne van tuinafval. Wel kan er een verschuiving plaats vinden van grof tuinafval dat nu (betaald) wordt aangeboden bij particuliere groenverwerkers naar de (nu gratis) milieustraat. Dat is dus geen extra gescheiden tuinafval.
3. Wat zijn de praktische en financiële consequenties van een nultarief voor tuinafval op het milieupark?
   → De verschuiving van groenverwerkers naar milieustraat heeft als praktische consequentie dat (naast het aanpassen van de routering) de opslagcapaciteit voor tuinafval vergroot moet worden. De financiele consequenties zijn dat er geen inkomsten meer staan tegenover het (nu grotere) aanbod tuinafval, terwijl de particuliere groenverwerkers wel inkomsten mislopen. Ook de extra opslagcapaciteit en de te verwachten extra openstelling leveren hogere kosten op.
4. Zijn er nog andere opties om het tuinafval beter te scheiden?
   → Aangezien het bij het nog ongescheiden tuinafval gaat om fijn tuinafval dat via de grijze container of emmer wordt aangeboden, hebben maatregelen gericht op grof tuinafval geen ander effect dan kostenverhoging.

trekken we de conclusie dat invoering van een nultarief voor tuinafval op de milieustraat niet bijdraagt aan de doelstelling de hoeveelheid restafval te verminderen, geen extra service voor de inwoners oplevert, maar wel de kosten verhoogt.
Wij adviseren u dan ook op af te zien van de invoering van een nultarief voor tuinafval op het milieupark.